

Priorat de Santa Maria

Castellfolit de Riubregós

Ubicació

Comarca: Anoia
Lloc/Adreça: Partida de Santa Maria del Priorat
Emplaçament Km 27,8 de la C-1412a, al costat del cementiri.
Alçada: 472

Coordenades:

Latitud: 41.78033
Longitud: 1.43489
UTM Est (X): 369935
UTM Nord (Y): 4626571

Classificació

Número de fitxa 08060 - 60
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Conjunt arquitectònic
Estil / època: Medieval Romànic Gòtic Modern Popular
Segle XI-XVIII
Estat de conservació Bo
Notes de conservació: El conjunt fou restaurat per la Generalitat de Catalunya i la Diputació de Barcelona durant la dècada de 1980.
Protecció Legal
Tipus de protecció: BCIN
Europea – Atributs inspire: National Monument Record – Religios i/o funerari
Observacions protecció: BCIN R-I-51-4472, Precatàleg de patrimoni. Normes Subsidiàries (2000)
Data aprovació: dc., 18/02/1981 - 12:00
Número inventari Sí IPA 94
Generalitat i altres inventaris
Accés Fàcil
Ús actual: Religios

Titularitat	Privada
Titular:	Bisbat de Solsona
Fitxes associades:	
	Font de Santa Maria. Font del Priorat. Font de la Rectoria.
Autoria de la fitxa	Xavier Bermúdez López
Data de registre de la fitxa:	dc., 13/04/2016 - 02:00

Descripció

Conjunt format per l'església de Santa Maria i el priorat on residia la comunitat que en tenia cura. L'església originària, d'estil romànic, és de planta de creu llatina, amb nau única coberta amb volta de canó apuntat. El presbiteri és de planta quadrada, i exteriorment està decorat amb arcuacions i bandes llombardes sota un fris de dents de serra. Flanquejant-lo, hi havia inicialment dues absidioles, però aquesta part és la que ha estat més modificada al llarg del temps: al costat nord del presbiteri s'hi va afegir una capella gòtica, coberta amb volta de creueria; al costat sud, s'hi va afegir una sagristia (enderrocada durant les tasques de restauració dels anys 80 per reconstruir de nou l'absidiola partint dels fonaments trobats). A la intersecció de la nau amb el creuer s'alça un cimbori de planta circular, sobre el qual hi ha l'arrencada del que hauria estat el campanar. Al braç nord del creuer hi ha una porta (tapiada) d'estil romànic tardà, sobre la qual hi ha una finestra triforada. Al lateral nord de la nau, dins del gruix del mur, s'hi van habilitar dues capelles gòtiques d'arc apuntat, que conserven relleus escultòrics i, la situada a l'oest, una fornícula que acollia un sarcòfag avui desaparegut. A la façana oest s'hi obren un petit portal d'arc conopial i un ull de bou. Rematant la façana hi ha un campanar d'espadanya de la mateixa amplada de la nau. L'edifici del priorat també va anar evolucionant al llarg del temps. Les restes més antigues que se'n conserven són les adossades a la façana sud de l'església, amb un espai cobert amb volta a la planta baixa i unes arcades a nivell de primer pis. Al segle XVIII es va construir un nou edifici per al priorat, amb soterrani, planta baixa dos pisos i golfes. La coberta és a dues aigües i de teula àrab. Té planta rectangular (6x22 m), i està alçat amb murs de pedra irregular amb morter, amb carreus als angles. A la clau de l'arc de mig punt de la porta principal hi ha inscrites la data (1740) i les lletres "ST. BT.", en al·lusió al monestir de Sant Benet, del qual depenia el Priorat de Santa Maria. Quant a les obertures, a la part inferior hi ha espitlleres, i a la resta finestres de formes i mides diferents (alternades a la primera planta), però col·locades harmònicament. Sobre la porta, pertanyent al primer pis, hi ha un balcó amb barana de ferro. Aquesta edificació es comunica amb les dependències més antigues mitjançant un pati quadrangular, que conserva un tram d'escala que en part ja existia.

Història

L'església, ja esmentada l'any 1078, fou reedificada poc després, i consagrada de nou el 1082 per Bernat Guillem, bisbe d'Urgell, amb l'assistència de Dalmau, senyor del lloc, i de Folch, ardiaca i més tard vescomte de Cardona i bisbe de Barcelona. El 1093 fou cedida al monestir de Sant Benet de Bages per tal que hi fundés un priorat. Per això, des del segle XII es denominà Santa Maria del Priorat. Consta que al segle XIII la comunitat estava formada per un prior, tres monjos i un sacerdot, ja que des de 1288 requeia en la responsabilitat del priorat proporcionar el rector per a la parròquia local, situada al Castell de Castellfollit. El priorat va decaure a principis del segle XV, i a partir del 1593 passà a dependre (junt amb Sant Benet de Bages) del monestir de Montserrat, fins a la seva exclaustació definitiva el 1835.

Bibliografia

FARELL, Joan (1994a). Castellfollit de Riubregós. Vol I. Resum històric. Folklore. Llegendes. Tradicions. Fundació Salvador Vives Casajuana. PLADEVALL, Antoni [dir.] (1992). Catalunya Romànica. Vol. XIX, Penedès, Anoia. Enciclopèdia Catalana.

